

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності «6.03050901 Облік і аудит»
за освітньою програмою «Облік і аудит»
на тему:
«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ (на прикладі ПАТ АТ
«Одесаобленерго»»»

Виконавець:

студентка ЦЗФН 4 курс 1 група
Вишенько Людмила Степанівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Чернишова Людмила Вікторівна _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку ринкових відносин в Україні підвищує відповідальність і самостійність підприємств у розробленні та прийнятті різного роду управлінських рішень, забезпеченню ефективності їх роботи для досягнення фінансового результату або прибутку. Функціонуючи в умовах ринку, підприємство повинне постійно аналізувати вигідність та доцільність придбання і виробництва різних видів засобів, зіставляти витрати, які викликані недовикористанням виробничих потужностей і потенційний прибуток від їх додаткової експлуатації.

Для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства використовуються запаси, які займають важливе місце не лише у складі майна підприємства, а й у структурі витрат, оскільки вони є основною складовою формування собівартості готової продукції. Враховуючи це, особливу увагу підприємства в своїй господарській діяльності приділяють саме обліку, контролю і аналізу запасів.

Отже, одним з актуальних завдань для підприємства є виявлення та використання внутрішньогосподарських резервів, запобігання зловживанням та перевитратам по матеріальним статтям, оскільки від цього залежить величина собівартості продукції, підвищення продуктивності праці, рівень рентабельності обсягу наданих послуг, досягнення комерційного успіху самого підприємства.

Важливе практичне значення та виробничу спрямованість мають питання аналізу забезпечення та використання запасів на підприємствах, оскільки повне забезпечення запасами процесу виробництва та їх ефективне використання є передумовою подальшого розвитку підприємства, що приводить до економічного зростання важливих показників діяльності суб'єкта господарювання.

Теоретичне і практичне значення вирішення досліджуваних питань з удосконалення обліку й контролю запасів на підприємстві і зумовили вибір теми, визначили основні завдання і цільову спрямованість цієї кваліфікаційної роботи

Здійснення систематичного обліку забезпечує належне збереження та ефективне використання запасів. Основним джерелом інформації про запаси є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Мета і завдання дослідження цієї кваліфікаційної роботи є вивчення методичних аспектів обліку запасів, що забезпечується дослідженням нормативних документів, які регулюють питання обліку запасів, а також підручників, навчально-методичних посібників, наукових статей, періодичних видань.

Для досягнення вказаної мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- ознайомитись з економічним змістом та класифікацією запасів;
- дослідити особливості нормативно-правового регулювання обліку і контролю запасів;
- розглянути види оцінки вибуття запасів, а також шляхи їх вдосконалення;
- охарактеризувати економічну характеристику підприємства;
- надати оцінку діючій системі обліку запасів на підприємстві;
- визначити рівень автоматизації обліку запасів на підприємстві;

- розробити шляхи вдосконалення обліку та документального оформлення запасів на підприємстві;
- розглянути порядок проведення аудиту запасів на підприємстві;
- проаналізувати діючу систему внутрішнього контролю на підприємстві;
- провести аналіз ефективності використання запасів на підприємстві

Об'єктом дослідження обрано ПАТ АТ "ОДЕСАОБЛЕНЕРГО"

Предметом дослідження виступає сукупність теоретично-методичних основ та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку і внутрішнього контролю виробничих запасів в системі управління господарською діяльністю підприємства.

Методи дослідження. Теоретично-методичні основи дослідження ґрунтувались на загальнонаукових методах пізнання. При проведенні діагностики розвитку виробництва та оцінки його результативності використовувались абстрактно-логічні, конкретно-наукові методи: індукції – на етапі збору, систематизації й обробки інформації для проведення дослідження; дедукції – у процесі теоретичного осмислення ситуації та пошуку першопричин її виникнення; аналізу та синтезу, конкретизації – для обґрунтування змісту та форм облікових реєстрів, їх відповідності вимогам стандартів; конструктивний метод – для групування пропозицій щодо удосконалення обліку запасів; графічний – для побудови графіків та діаграм.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну основу роботи склали наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних фахівців, законодавчі акти, нормативи, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку запасів. Також була використана фінансова звітність та документи первинного, аналітичного і синтетичного обліку Публічного акціонерного товариства АТ«ОДЕСАОБЛЕНЕРГО» (далі – ПАТ АТ «ОДЕСАОБЛЕНЕРГО»)

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 18 додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок. Робота містить 17 таблиць, 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретично-методичні засади обліку запасів на підприємстві ПАТ АТ «Одесаобленерго»*: визначена економічна сутність поняття «запаси» та надана їх класифікація ; розглянуті особливості оцінки запасів; досліджене відображення оборотних активів в національних та міжнародних стандартах.

У другому розділі *«Практика обліку запасів на ПАТ АТ «Одесаобленерго»*» проведена загальна характеристика діяльності ПАТ АТ «Одесаобленерго»»; розглянута організація та автоматизація бухгалтерського обліку запасів на підприємстві(сучасний стан); проведений аналіз організації синтетичного та аналітичного обліку запасів на підприємстві.

У третьому розділі *«Контроль та аналіз запасів на ПАТ АТ «Одесаобленерго»*» розглянута методика та практика контролю запасів на підприємстві ; проведений економічний аналіз складу , руху та ефективності використання запасів на підприємстві ПАТ АТ «Одесаобленерго».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі.

Одне з найбільш актуальних питань обліку запасів : отримання достовірної і точної інформації. Актуальність полягає в тому, що належним чином побудований облік запасів має суттєве і не останнє місце в управлінні виробничим процесом , в отриманні позитивного фінансового результату.

Аналізуючи ефективність системи бухгалтерського обліку, можна впевнено стверджувати про її достатньо високий рівень. Дотримання всіх норм і правил ведення бухгалтерського обліку контролюється головним бухгалтером. Робітники бухгалтерії мають високий рівень кваліфікації, періодично відвідують семінари для підвищення рівня кваліфікації.

На ПАТ АТ «Одесаобленерго» облік ведеться автоматизовано за допомогою програми «MS Ахарта», що значно покращує роботу бухгалтерії. Бухгалтерія здійснює підписку на періодичні видання про податки та бухгалтерський облік, що дозволяє вести облік та складати фінансову звітність на актуальному рівні. Облік ведеться згідно Наказу про облікову політику підприємства, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та керується стандартами МСБО.

Інвентаризація проводиться раз на рік за наказом директора. За результатами інвентаризації відхилень не було виявлено, так як все контролює та перевіряється комітетами, ревізорами та головним бухгалтером. Саме через це на підприємстві виділяють окремий структурний підрозділ внутрішнього контролю та перед складанням річної звітності запрошують незалежних аудиторів для проведення комплексної аудиторської перевірки.

При всіх позитивних моментах автоматизації обліку запасів слід відзначити , що для сучасного розвитку технологій він недостатній . При оприбуткуванні запасів необхідно ввести автоматизацію-застосування штрихсканера ,що приведе до виключення людського фактору і зменшення пересортів , також скорочення часу при прийомці та відпуску запасів.

Підприємство застосовує для подачі звітності програму «Медок» ,та ,нажаль, не використовує всі функціональні можливості даного програмного продукту на 100% .Цей програмний продукт дозволяє повністю відмовитися від паперового документообігу, що приведе до суттєвої економії матеріальних та трудових ресурсів,ми вважаємо , що за електронним документообігом майбутнє обліку.

За допомогою річної інвентаризації на ПАТ АТ «Одесаобленерго» контролюється робота матеріально-відповідальних осіб за збереженням матеріальних цінностей.Було рекомендовано проводити не тільки повні, а й ,при потребі, вибіркові інвентаризації запасів.

Для ефективного проведення інвентаризації запасів треба підібрати і укомплектувати інвентаризаційні комісії досвідченими спеціалістами , для цього у підприємства достатньо кадрів . У процесі інвентаризації треба окремо проводити перевірку відповідності даних аналітичного і синтетичного обліку фактичної наявності цінностей за результатами інвентаризації.

Дані такої перевірки можна оформити контрольньо-аналітичною таблицею перевірки відповідності залишків запасів фактичним залишкам за даними інвентаризації, залишкам за даними первинного та аналітичного обліку. Це дасть змогу вивити відхилення між обліковими та фактичними залишками.

Для підвищення ефективності контролю рекомендується проводити контрольну перевірку запасів по одному із субрахунків, без попередження. Згідно наказу керівника установи, бухгалтерія та всі підрозділи повинні забезпечувати всебічну допомогу при проведенні перевірки, а на головного бухгалтера має бути покладено контроль за своєчасним представленням для перевірки первинних та зведених документів.

Для підвищення ефективності системи управління виробничими запасами на ПАТ АТ «Одесаобленерго» керівництво повинно здійснити низку заходів:

1. Забезпечити оптимальний обсяг товарно-матеріальних цінностей на складах. Для цього потрібна розробка обґрунтованої норми виробничих запасів у днях за кожним видом. При цьому треба врахувати не тільки зміни потреб постачання у зв'язку з сезонністю (наприклад, зміна потреби запчастин для профілактичних ремонтних робіт на електричних мережах у залежності від ритмічності постачань електороенергії; швидкості транспортних перевезень; своєчасності та оперативності оформлення необхідних документів), але й звернути увагу на виникнення великих обсягів виробничих запасів. Враховуючи, що процес вистежування показників ефективності управління запасами (у першу чергу, їхньої оборотності та норми) за оцінкою експертів призводить до зниження рівня запасів на складах до 25%, необхідно регулярно моніторить показники оборотності на ПАТ АТ «Одесаобленерго».

2. Вкрай актуальним є визначення оптимальних обсягів виробничих запасів. Для цього вважаємо за доцільне запропонувати проведення ABC-аналізу за групами виробничих запасів. Група «А» включає найбільш активні, по відношенню до закупівель, запаси; група «В» включає матеріальні ресурси у запасах середньої активності, група «С» – малоактивна група запасів. Економічні служби найбільшу увагу повинні приділити саме групі «А».

3. Враховуючи необхідність забезпечення безаварійної роботи електричних мереж та дотримання екологічної безпеки навколишнього середовища, для ПАТ АТ «Одесаобленерго» вкрай актуальним є встановлення обсягу страхового запасу.

4. Зазначимо, що на ПАТ АТ «Одесаобленерго» наявна розвинена інфраструктура, у тому числі складське господарство. Таким чином, для ПАТ АТ «Одесаобленерго» вкрай актуальним є використання складських приміщень. З метою виявлення маловикористовуваних складів, керівництво ПАТ АТ «Одесаобленерго» повинно провести інвентаризацію існуючого складського господарства й скласти реєстр складів з метою подальшої роботи щодо обґрунтованості оптимальних напрямків використання надлишкових складських приміщень: консервація, продаж, здача в оренду.

Виявлені окремі причини уповільнення оборотності виробничих запасів: по-перше, закупівля матеріалів «впрок» за об'єктами, що ремонтуються; по-друге, це потреба у необхідності зберігати «аварійний» запас, який складає майже 9% від загальних виробничих запасів досліджуваного підприємства. Задля зменшення впливу зазначених причин на ефективність електроенергії необхідно системне управління усім комплексом технологічного забезпечення. Комплексне регулювання об'єднає усі складові технологічного ланцюжка, дозволить порівняти обсяги виробничих запасів з процесом електропостачання.

Зазначена система може бути побудована на основі методів інтеграційної логістики, а саме, декомпозиції бізнес-процесів отримання матеріально-технічних ресурсів: постачальники (централізовані або за прямими договорами) – склади (комори) ПАТ АТ «Одесаобленерго» – склади філіалів ПАТ АТ «Одесаобленерго» – виробничі майданчики філіалів). Для ПАТ АТ «Одесаобленерго» вкрай актуальним є створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення ефективності системи управління запасами. Розвиток інформаційної системи дозволив би забезпечити підвищення ефективності планування та управління структурами, тим самим, забезпечуючи можливість об'єднання логістичних операцій. Це, у свою чергу, дозволить забезпечити тісний взаємозв'язок персоналу головного підприємства та філій у загальному інформаційному та комунікаційному просторі. Створена гнучка структура управління дозволить досягти високої якості виконання робіт щодо електропостачання; дозволить підвищити оперативність реалізації нових проектів щодо технологічного удосконалення досліджуваного підприємства; ліквідує існуючу некоректну координацію між головним підприємством та філіями, неконтрольованим зростанням витрат й, у кінцевому результаті, буде сприяти мінімізації витрат, зростанню чистого фінансового результату на ПАТ АТ «Одесаобленерго»

АНОТАЦІЯ

Вишенько Людмила Степанівна

Облік, контроль та аналіз використання запасів: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ПАТ АТ «Одесаобленерго»)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.03050901 «Облік і аудит»
за освітньою програмою «Облік і аудит»
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання обліку, контролю та аналізу використання запасів, їх сучасний стан та перспективи, синтетичний та аналітичний облік запасів, проведення інвентаризації запасів, порядок надходження, вибуття, внутрішнього переміщення; метод вибуття запасів, запаси в асортиментному розрізі, економічна класифікація запасів, аудит запасів.

За результатами дослідження запропоновані основні напрямки вдосконалення сформульовані конкретні рекомендації та пропозиції, що до усунення існуючих недоліків та покращення стану обліку досліджуваного об'єкту.

Ключові слова: запаси, виробничі запаси, матеріаломісткість, матеріаловіддача, методи вибуття запасів, інвентаризація запасів, ФІФО, собівартість, оборотні активи

ANNOTATION

Vyshenko Liudmila

Accounting, control and analysis of stock utilization: current state and development prospects (on the example of PJSC JSC "Odessaoblenergo")

qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree
from the specialty 6.03050901 "Accounting and Audit"
for the educational program "Accounting and Audit"
Odessa National Economic University, Odessa, 2019

The qualification work consists of three sections.

The paper deals with theoretical and practical issues of accounting, control and analysis of stock utilization, their current state and prospects, synthetic and analytical inventory accounting, inventory inventory, order of receipt, disposal, internal displacement; inventory method, supplies in assortment, economic inventory classification, inventory audit.

According to the results of the research, the main directions of improvement are the specific recommendations and suggestions that are presented to eliminate existing disadvantages and improve the state of accounting of the investigated object.

Key words: stocks, production stocks, material content, material productivity, inventory methods, inventory inventory, FIFO, cost, working assets